

Roky som snívala o tom, že sa do Polonín raz vyberiem. Konečne sa mi naskytna príležitosť stretnúť sa s mojimi dávnymi priateľmi – astronómami. Cesta z Bratislavy do Humenného trvala vlakom viac ako deväť hodín. Nebol to len vlak, ktorý ma dopravoval na tejto dlhej trati cez celú republiku. Trikrát nás previezli autobusom naposledy z Košíc do Humenného. V Humennom ma čakal Peter Mikloš a poznávacie znamenie nebola farba a značka auta, ale čiapka na jeho hlave s nápisom NASA. Tak rozmýšľa astronóm a domnieva sa, že už na parkovisku pred Tescom vytiahnem ďalekohľad.

Peter ma zaviezol autom do Sninských rybníkov, do peknej, útulnej ubytovne. Sama pochádzam z údolia medzi horami, z kotliny medzi dvoma pohoriami a to Pohronský Inovec a Štiavnické vrchy. V Poloninách som sa cítila ako ryba vo vode, či lepšie povedané ako vták v povetrí. Aj tu ako aj u nás, pískali vtáci, ktoré som ja volala „kane“, ale niekto ma upozornil, že je to myšiak hôrny. Skutočne ako doma.

Po oficiálnej časti, kde som sa aj stala majiteľkou knihy, ktorá tam bola pokrstená, a to Astronomické oko, podpísané autorom Petrom Begenim, sme vyšli na blízky výšok a tam na nás čakal ohník určený na opekanie. Neuverila by som, že po výdatnej večeri v podobe gulášu, chutil naozaj výborne, som ešte do seba dostala kus opekanej slaniny a poriadne dlhú „opekačku“ a môj žalúdok to strávil bez problémov. Dobrý vzduch a trochu kvalitnej pálenky urobilo svoje.

Na druhý deň, po raňajkách, ktoré si mohol každý namiešať podľa seba, podotýkam, že aj obyčajné rožky mali vynikajúcu chuť, sme sa vybrali na viacerých autách na výlet do okolia. Navštívili sme Vodárenskú nádrž Starina, v obci Ulič sme obdivovali dvanásť miniatúr drevených kostolíkov z oblasti Východného Slovenska a v Uličskom Krivom sme mali možnosť pozrieť sa do vnútra dreveného kostolíka – cerkvi aj s výkladom ochotného pána kostolníka. Trochu som sa s ním doťahovala, že ako je možné, že majú kostolníka, keď nemajú kostol. Nedal sa a oponoval, že je to tak a basta. Všade sme sa snažili robiť fotografie, no v cerkvi nám to nebolo dovolené.

V obci Zboj sme videli maketu meteoritu Kňahyňa a v Novej Sedlici sme si vyfotili chalúпку deduška z Večernička, ktorou sa kedysi začínala večerná rozprávka pre deti v televízii a bola signálom, že po rozprávke majú ísť detičky do postieľok spať.

Cestou späť sme sa boli odfotiť vo Dverách do Polonín a na symbolickom cintoríne - Beskydský panteón. Mňa najviac zaujali smerové tabule, ktoré ukazovali podobné miesta na našej planéte ako je Park tmavej oblohy Poloniny. Tabuľky majú vyznačenie smeru, názov rezervácie, štát a počet km od daného miesta: Aoraki Mackenzie DS Reserve, New Zealand, 17 500 km, La Palma, Starlight Reserve, Spain 4 100 km, Park hviezdneho neba Bieszczady PL, 6 km, Jizerská oslast tmavé oblohy CZ/PL 550 km, Galloway Forest DS Park Scotland 1 950 km, Torrance Barrens DS Reserve USA 7 150 km, Beskydská oblasť tmavej oblohy SK/CZ 300km, Jasper Dark Sky Preserve Canada 8 100km a Hortobágy Starry-Sky Park Hungary 190 km.

Tabuľky na mňa zapôsobili veľmi inšpiratívnym dojmom a bola som odhodlaná okamžite sa vydať naznačeným smerom. Nakoniec som to vzdala, no rozhodla som sa niektoré z týchto miest v dohľadnej dobe navštíviť, samozrejme nie pešo.

Na obede sme si opäť dobre pochutili a potom sme sa vybrali na Astronomické observatórium na Kolonickom sedle, čo bol cieľ nášho stretnutia.

Mária Balková

Po obede mali vystúpenia zástupcovia niektorých MO zo Slovenska. Najviac ma zaujal príspevok člena SZA, ktorý hovoril o svojom vlastnom pozorovacom stanovišti, neďaleko

svojho domu, ktoré pracuje prakticky samo a on môže spať. Kopula sa otvorí automaticky, vysunie sa ďalekohľad a začína pozorovanie. Samozrejme, ešte to nie je dokonalé, ale už aj myšlienka a kus realizácie, je obdivuhodná.

Cez deň som sa mohla pozrieť cez ďalekohľad na Slnko. Kedysi som robila moju ročníkovú prácu s tematikou „Slnko“. Kedyže to bolo? Aj keď sa to nezdá, ale uplynulo viac ako polstoročie. Pozorovacie metódy sa zmenili a používanie nejakého „výkresu“ s predznačeným kotúčom Slnka a zakresľovanie škvŕn ručne na papier je naozaj ako z čias doby kamennej. Aj pani Flinstonová by to určite zvládla.

Predpoveď, od jedného nerozhodného astronóma, ktorý zostal doma, o oblakoch a zlom počasí na pozorovanie nočnej oblohy, sa nesplnila. Noc bola plná hviezd. Kedysi som vídavala hviezdnu oblohu posiatu hviezdami aj u nás na záhrade za domom, no čím ďalej tým viac svetelného smogu pribúdalo a teraz vidím len tie najjasnejšie hviezdy tvoriace známe súhvezdia. V Poloninách som sa cítila zrazu úplne stratená. Hviezdy sa trblietali jedna vedľa druhej a rozlíšiť ich nebolo ľahké. Mala som pocit, že nenájdem ani jedno známe súhvezdie. Našťastie oko privyklo na tmú a zorientovala som sa.

Pohľad do ďalekohľadu ma uchvátil. Práve sme zachytili nádherný Saturn. Obrázok bol krištáľovo čistý a mala som pocit, že keď natiahnem ruku do tmy, budem ho môcť uchopiť do dlane. Potom sme zamierili ďalekohľad na Jupiter, ten, sám osebe už nie je taký nádherný, ale rozoznali sme jeho pásy, ktorými je charakteristický. Podarilo sa uzrieť kvazar, hmlovinu, či hviezdokopu. A nad nami sa jasne klenula Mliečna cesta, preletel meteor a dokonca, práve keď som pozerala do ďalekohľadu, preletelo, práve v tom zornom poli, lietadlo! Bola som uchvátená nočným divadlom a užívala som si ho do sýtosti.

Po polnoci sme sa rozhodli opustiť „scénu“ a že sa presunieme autami do ubytovne. Peter, môj ochranca, sa rozhodol ešte skočiť do osvetlenej budovy, rozlúčiť sa. Pobrala som sa s ním. Pri prechode z tmy do svetla, som neodhadla prah vstupných dvier, zakopla som a zastavila som sa hlavou na otvorených dverách. Dvere vydržali, hlavu som si rozbila, čo by bolo fajn keby krv odtiekla, ale zostal mi, ako sa u nás hovorí, na čele „čul'ok“. Som dobrovoľná zdravotná sestra, ale či to vie aj môj mozog a podľa toho bude reagovať, to som netušila. Ako prvá pomoc bola vreckovka namočená v studenej vode a neskôr, namiesto vody, som použila pálenku. Ďakujem dobrodincom. Pálenka je dobrá na opuch, ale aj do žalúdka, lebo rozťahuje cievy. Ráno som si hlavu obviazala šatkou a urobila som „imidžovku“, neskôr aj pre manžela, ktorý prehliadol moje malé klamstvo.

Peter ma zaviezol v Snine do lekárne, kde mi čelo zalepili a ubezpečili ma, že za dva dni nič nebude vidno. Mali pravdu. Cestu späť do Bratislavy som si vybrala „vrchom“ cez Žilinu a počas cesty krv z čela pomaly mizla a presúvala sa pod oko kde vznikol obrovský hematóm, ktorý neskôr, cez týždeň, začal meniť farby z červenej, žltej, belasej, cez zelenú až po čiernu. Skrátka nádherné spektrum na mojej tvári. Vstrebávanie bude trvať nielen niekoľko dní, no možno týždňov.

Napriek môjmu osobnému „faux pas“ bol to úžasný zážitok zúčastniť sa na stretnutí so všetkým čo nám „usporiadatelia“ pripravili. Veľmi pekne ďakujem za seba a iste aj za ostatných za nečakané objavy, ktoré sme urobili cestou po najvýchodnejších cestách Slovenska. Tiež ďakujem za ubytovanie, stravu a starostlivosť, ktorá nám bola venovaná od domácich, za plnohodnotný program a ústretovosť. Teším sa a skutočne skáčem od radosti, že som stretla dávnych priateľov, lebo na mňa to má taký účinok, že omladnem. Samozrejme, len duševne, telo zostalo v nezmenenej forme. Budem očakávať ďalšie stretnutia. Kedysi, v SZAA, sme ich robili najmenej 8x za rok, ale to sme mali finančnú podporu od Ministerstva kultúry.

